

Jörgen Söverstad
ST-läkare Västerås

Vad är prevalensen av skulderskador och skulderbesvär hos ryggmärgsskadade med paraplegi?

En Pilotstudie

Jämförhållanden

Maximalt studiestöd från CSN

Varför

- Egenintresse av besvär från rörelsestödjeorganen/OMT
- Egenintresse av muskuloskeletalt ultraljud
- Egenintresse i rehabilitering, träning och idrott
- Stött på patienter som hamnat i en besvärlig situation
- Ej hittat svensk studie på skadediagnosprevalens
- Kanske kunna bidra att förhindra/fördröja skulderskador
- På sikt utveckla en uppföljningsprogram för dessa patienter.

Egenintresse vs Patientnytta 3-4

- Skäl nog för en pilotstudie

Syfte

- Syftet med denna pilotstudie var att undersöka prevalensen av skulderskador i form av rotatorcuffssyndrom, genomgående rotatorcuffsrupturer, AC- och GH-ledsartros samt påverkan av nervus suprascapularis hos paraplegiker som haft sin ryggmärgsskada i över 2 år.
- Längre fram, och ej inom ramen för denna pilotstudie, planeras en analys av potentiella riskfaktorer för utvecklandet av skulderskador hos paraplegiker, såsom anatomiska avvikelser, sittställning och muskelstyrka. Förhoppningsvis kan sedan, med vägledning av denna pilotstudie, en större studie genomföras som kan ge ett starkare underlag för att utforma en adekvat skulderuppföljningsregim för paraplegiker.

Frågeställning

- - Hur stor andel av studiedeltagarna uppvisade rotatorcuffssyndrom? ICD M75.4
- - Hur stor andel av studiedeltagarna uppvisade genomgående rotatorcuffsrupturer? S46.0
- - Hur stor andel av studiedeltagarna uppvisade av röntgenverifierad AC-ledsartros? M19.0B
- - Hur stor andel av studiedeltagarna uppvisade av röntgenverifierad GH-ledsartros? M19.0
- - Hur stor andel av studiedeltagarna uppvisade tecken till påverkan/skada på N.suprascapularis på grund av ett mekaniskt tryck från en cysta S44.8

Metod

- Inventering av paraplegiker som är inskrivna på den rehabiliteringsmedicinska öppenvårdsmottagningen i Västerås.
- Patienter som uppfyllde inklusionskriterier förfrågades.
- Patienter som tackat ja kallades till en första undersökning och erhöll ett frågeformulär samt en svensk version av instrumentet WUSPI
- En klinisk undersökningen utfördes.
- Vid ytterligare ett besök genomgick patienterna en konventionell röntgenundersökning samt en ultraljudsundersökning av båda skuldrorna.

Metod

- Den kliniska undersökningen innefattade skulderrörlighet, isometrisk styrka, palpation samt de kliniska testerna Hawkins och kompresionstest av AC-led.
- Deltagarna fotograferades för att senare möjliggöra en analys av sittställning/skulderposition.
- Gällande i vilken grad deltagarna upplevde skuldersmärta så användes instrumentet WUSPI.

Resultat

- 12 män och 10 kvinnor identifierades och tillfrågades.
- Av dessa ställde sig 9 positiva till att delta i studien.
- Av de nio deltagarna som påbörjade studien så fullföljde 8.
- Medelålder 54 år (41-68). Ryggmärgsskadad i medeltal 25 år (4-59).
- Tidigare skulderdiagnos var rapporterat i journalanteckningar för 25% hos deltagarna jämfört med 28% i bortfallsgruppen.

Resultat

- 3 deltagare diagnostiserades med rotatorcuffssyndrom, med positiv Hawkins test samt subakromiella ultraljudsfynd.
- Partiella cuffrupturer upptäcktes hos 4 deltagare
- En deltagare noterades för en mindre genomgående rotatorcuffsruptur.
- En av deltagarna hade tidigare opererats för bilaterala cuffrupturer.
- Hos 6 deltagare konstaterades uni-eller bilateral AC-ledsartros.
- En deltagare uppvisade en uttalad bilateral GH-ledsartros.
- Ingen uppvisade tecken till påverkan av n. suprascapularis.
- Skuldersmärta den senaste månaden bejakades av 6 av de 8 deltagarna.

Bonusinformation

- En deltagare erhöill en subakromiell injektion.
- Den studiedeltagare som diagnostiserades med en tidigare okänd genomgående cuffruptur tränade styrketräning frekvent, inbegripandes pressövningar såsom bänkpress och axelpress med tung belastning. Studiedeltagaren rapporterade att hens axelbesvär dämpades markant vid nedtrappning av träningsdos.

Avslutande reflektioner

- Riskfaktorer för att drabbas av skulderbesvär kanske finns, såsom aktivitets- och träningsrutiner, muskelstyrka, sittställning, anatomiska varianter av akromion mm.
- Vi bedömer att det finns ett behov av en studie i större skala som tydligare kan vägleda mot adekvata uppföljningsrutiner och för att möjliggöra råd kring preventiva och sekundärpreventiva insatser.
- Anmärkningsvärt är att det kvalitetsregister som idag används mest frekvent, WebRehab, ej har någon specifik frågeställning om skulderkomplikationer.

Avslutande reflektioner

- Det var en relativt stor skillnad mellan ultraljuds- och röntgenologiskt verifierade fynd och kliniska besvär inkluderandes smärta vilket understryker vikten av en större studie för att om möjligt upptäcka tydligare mönster mellan kliniska fynd och avbildande tekniker.

Några svagheter i studien

????????

Inga tecken jäv, men självinsikten då?

Nåja

- Lågt antalet studiedeltagare.
- En klar majoritet av deltagarna hade nått upp i en ålder då ”naturliga” degenerativa förändringar kan förväntas.
- Selekerat urval av undersökningar/test. Vi utförde ingen heltäckande undersökning, ex. ingen nackundersökning, ingen test instabilitet mm.
- mm
- mm

Fortsättning kanske följer

- Målet är att kunna utföra en större studie

Vill ni vara med?

- Hör gärna av er om intresse eller för mer information.

jorgen.soverstad@regionvastmanland.se

- För er som är vakna: Tack för uppmärksamheten !!